

«Ευρώπη και Ελλάδα κέρδισαν χρόνο, με μεγάλο όμως κόστος»

«Εάν αυτός ο χρόνος είναι ικανοποιητικός ή όχι θα εξαρτηθεί από την πορεία και την αποτελεσματικότητα της διαρθρωτικής και δημοσιονομικής πολιτικής που εφαρμόζεται στη χώρα μας»

Η πρόσφατη απόφαση της συνόδου κορυφής είναι πράγματι πολύ σημαντική όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για ολόκληρη την ευρωζώνη. Το διακύβευμα ήταν μεγάλο, αφορούσε το ενδεχόμενο χρεοκοπίας της χώρας μας και τον κίνδυνο κατάρρευσης του ευρώ. Μπροστά σε αυτή την απειλή, οι ηγέτες της Ε.Ε. αποφάσισαν να κάνουν ένα βήμα μπροστά. Παρακολουθώντας την πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μπορούμε με ασφάλεια πλέον να προβλέψουμε ότι η Ε.Ε. κάνει βήματα προς τα εμπρός όταν κινδυνεύει να πάει αρκετά πίσω.

Αυτό έγινε στη δεκαετία του 1960 με την ολοκλήρωση της τελωνειακής ένωσης, επαναλήφθηκε στη δεκαετία του 1980 με το πρόγραμμα της εσωτερικής αγοράς και πιο πρόσφατα στη δεκαετία του 1990 με την Οικονομική και Νομισματική Ενοποίηση. Η διαφορά της πρόσφατης απόφασης με τα προηγούμενα ιστορικά δεδομένα είναι ότι το βήμα αυτό δεν είναι και τόσο μεγάλο ώστε να μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι οι κίνδυνοι πέρασαν.

Δεν χρειάζεται επομένως κανένας πανηγυρισμός ούτε όμως και βαρυσήμαντες δηλώσεις, σαν αυτές που είδαν το φως της δημοσιότητας από τα χείλη του πρωθυπουργού και του αντιπροέδρου της κυβέρνησης. Με ψυχραιμία λοιπόν ας συνοψίσουμε τα υπέρ και τα κατά της συγκεκριμένης απόφασης:

1 Αποφύγαμε την άμεση χρεοκοπία. Είναι φανερό ότι μετά την απόφαση αυτή και τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα, η πρόβλεψη του οποίου δεν μπορεί να γίνει με ασφάλεια, γιατί επηρεάζεται από πολλούς απρόβλεπτους παράγοντες, η Ελλάδα δεν θα αντιμετωπίσει την αναστολή πληρωμών ούτε και την έξοδο της από την ευρωζώνη.

2 Η απόφαση επιβεβαιώνει την αποτυχία της μέχρι τώρα πολιτικής. Πράγματι εάν το μνημόνιο Ι, αλλά και το μνημόνιο ΙΙ, περιείχαν το σωστό μείγμα πολιτικής, τότε δεν θα χρειαζόταν η πρόσφατη συμφωνία γιατί θα βγαίναμε στις αγορές το 2015. Με βάση την απόφαση είναι άγνωστο πότε θα βγούμε στις αγορές.

3 Βελτιώθηκαν οι όροι δανεισμού της ελληνικής οικονομίας. Όμως αυτό σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει μη εφαρμογή των μέτρων λιτότητας και των ιδιωτικοποιήσεων. Οι ευρωπαίοι εταίροι μας αναμένεται να είναι τώρα πιο απαιτητικοί στην πιστή εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου προγράμματος. Στο βαθμό που αυτό σημαίνει επέκταση των ιδιωτικοποιήσεων και γενικότερα περισσότερες μεταρρυθμίσεις, τα πράγματα θα είναι θε-

τικά γιατί θα βελτιώνεται η αποδοτικότητα και η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Στο δημοσιονομικό σκέλος, όμως, αυτό συνεπάγεται την περαιτέρω φορολογική αφαίμαξη των ιδιωτών και την εμβάθυνση της ύφεσης. Με τη σειρά της αυτή θα δημιουργεί υστερήσεις στα δημόσια έσοδα και υπερβάσεις στους στόχους των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του χρέους. Οι όποιες βελτιώσεις στους όρους δανεισμού ενδέχεται, κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, να «εξανημιστούν».

4 Η απόφαση δεν λύνει το ελληνικό πρόβλημα χρέους. Σύμφωνα με υπολογισμούς, το πακέτο αφορά μείωση της αξίας του ελληνικού χρέους μόλις κατά 21%, τη στιγμή που οι περισσότεροι υπολογισμοί εκτιμούν ότι η μείωση πρέπει να μεγαλύτερη. Συνεπώς στο μέλλον θα απαιτηθεί μια άλλη, πιο μεγάλη αναδιάρθρωση, εκτός αν υπάρξει μια ακόμα πιο κολοσσιαία μεταφορά κεφαλαίων από άλλες κυβερνήσεις της ευρωζώνης στην Ελλάδα.

5 Η Ε.Ε. αρχίζει να αντιλαμβάνεται ότι το μέγα ζητούμενο στην ελληνική οικονομία είναι η ανάταξη της οικονομίας με έμφαση στην ανάπτυξη. Γιατί πραγματικά μόνο τότε θα δημιουργηθούν προϋποθέσεις για τη μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ. Με βάση την απόφαση, θα κινητοποιηθούν πόροι και θεσμοί της Ε.Ε., όπως η ΕΤΕπ με σκοπό την ενίσχυση της ανάπτυξης. Δεν δίνονται όμως περισσότερες λεπτομέρειες για τον τρόπο υλοποίησης της πολιτικής αυτής. Ωστόσο πρέπει να παρατηρήσουμε ότι οι συγκεκριμένες προτάσεις μάλλον υπολείπονται των προσδοκιών. Το αναφέρω αυτό γιατί στο παρελθόν έχουν διατυπωθεί γνώμες, όπως αυτή για ένα σχέδιο

Marshal για την ελληνική οικονομία από τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης Αντώνη Σαμαρά, που είναι πολύ πιο φιλόδοξες και ουσιαστικές σε σχέση με αυτές που διατυπώθηκαν στην απόφαση της συνόδου.

6 Η ενίσχυση της λειτουργικής ευελιξίας του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Σταθερότητας (EFSF) σε συνδυασμό με τις δεσμεύσεις για αύξηση της καθαρής δανειοδοτικής ικανότητας του ταμείου στα 440 δισ. ευρώ αυξάνει ορατά την αποτελεσματικότητά του στη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας στην ευρωζώνη.

Με βάση τα παραπάνω, η Ευρώπη και η Ελλάδα κέρδισαν κάποιο χρόνο. Εάν αυτός ο χρόνος είναι ικανοποιητικός ή όχι θα εξαρτηθεί κυρίως από την πορεία και την αποτελεσματικότητα της διαρθρωτικής και δημοσιονομικής πολιτικής που εφαρμόζεται στη χώρα μας.

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΙΑΡΓΚΟΒΑ**
Καθηγητή, προέδρου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

«
Τ

«Οι
αλλ

T

άμεσ
ρώ απ
χρέου
γότερ
της
οργάν
που θ
στιο κ
οικονο

E

πιο π
κά ευ
θα πρ
ποτελ
στα ε
τα, ό
Ιρλαν
τεί ά
νέσει
κές α
κή π
περίτ
πόφο
παρέ
EFS
δια